

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

หลังจากประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจใน ปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้พยายามแก้ไข โดยเร่งส่งเสริมการส่งออกสินค้าต่างๆ เพื่อนำรายได้เข้าประเทศช่วยลดหนี้สาธารณะ และเพิ่มเงินสำรองของประเทศมากขึ้น ในกลุ่มสินค้าที่ส่งออกทั้งหมด พบว่า สินค้าหัตถกรรม เกษตรกรรม และเกษตรอุตสาหกรรม เป็นสินค้าส่งออกที่สามารถดึงเงินตราต่างประเทศได้สูงมาก เพราะ เป็นสินค้าที่ใช้วัตถุดิบมาจากภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกับสินค้าประเภทอื่นๆ

จาก สถิติการนำเข้า-ส่งออก ของกรมศุลกากร พบว่า ยอดรวมจากสินค้าผลิตภัณฑ์จาก ไม้ (Wood Products) ในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่า 22,499 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของยอดรวม สินค้าส่งออกของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2544 การส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้เพิ่มขึ้นเป็น 23,145 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 2.87 ของปี พ.ศ. 2543 และในปี พ.ศ. 2545 ยอดรวมถึงเดือนกรกฎาคม มีมูลค่าทั้งสิ้น 13,236 ล้านบาท แสดงว่า งานหัตถกรรมไม้ก็เป็นสินค้าออก ที่ทำรายได้สูงพอสมควร ของประเทศไทย (กรมศุลกากร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, 2545 : ออนไลน์)

อำเภอหางดงเป็นแหล่งประกอบธุรกิจหัตถกรรมไม้ที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ชาวบ้านในหมู่บ้านถวาย ตำบลชุนดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเดิมประกอบอาชีพหลักทาง ด้านการเกษตรได้ประสบภาวะการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควรหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวมีชาวบ้านจำนวนหนึ่ง ไปรับจ้างทำงานเป็นช่างแกะสลักอยู่ร้านจำหน่าย ไม้แกะสลักที่โด่งดังในช่วงนั้นจนเกิดความชำนาญการแกะสลักไม้ ต่อมาจึงเปลี่ยนอาชีพมารับจ้าง แกะสลักที่บ้านของตนเองส่งขายให้กับร้าน เป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจหัตถกรรมไม้แกะสลักหมู่บ้านถวาย มีการแกะสลัก ไม้เป็นแผ่นลวดลายต่างๆ เช่น ลายรามเกียรติ์ ครุฑ สิงห์ ตู๊กตาคนตรี เป็นต้น รวมทั้ง รับซ่อมแซมตกแต่งของเก่าประเภทไม้ ต่อมาเริ่มลอกเลียนแบบของเก่าที่มีผู้นำมาซ่อมแซม พร้อมทั้ง ออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง หลังจากนั้น 2-3 ปี สตรีแม่บ้านของบ้านถวายออกไปรับจ้าง ทำสี ตกแต่งลวดลาย เคนเส้น(ลายเส้นใช้วัสดุจากปูนขาวสี และชันนำมาผสมให้เข้ากันตามส่วน นำมาทำเป็นเส้น)ให้ไม้แกะสลักไปด้วยคิดค่าจ้างเป็นรายชิ้นงานเสร็จแล้ว ก็นำไปส่งคืนให้กับทางร้าน ทำให้มีโอกาสได้พบปะลูกค้าของทางร้าน ซึ่งลูกค้าเหล่านั้นก็ได้ติดต่อขอที่อยู่ไว้และติดต่อซื้อขาย โดยตรงทำให้เกิดธุรกิจขายส่งในหมู่บ้านขึ้น ประมาณปี พ.ศ. 2505 แต่ละบ้านที่มีการแกะสลักไม้

และทำสำเร็จได้มีการปรับปรุงบริเวณบ้านของตน โดยใช้หน้าบ้านเป็นร้านค้าส่วนหลังบ้านก็ทำเป็นโรงงานจนกลายเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลัก ที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ (วิระ ระวัง, 2539)

ปัจจุบันในปี พ.ศ.2545 ได้มีการขยายงานหัตถกรรมไม้ไปยังหมู่บ้าน และตำบลรอบๆ หมู่บ้านถวายเป็นจำนวนมากผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่มขึ้นจากสมุดบัญชีคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ของสำนักงานตัวแทนทะเบียนพาณิชย์ ประจำอำเภอหางดง และสำนักงานทะเบียนพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าก่อนปี พ.ศ.2543 มีการขอจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกิจการหัตถกรรมไม้อยู่เดิม ประเภทบุคคลธรรมดาร้านค้า 272 กิจการ นิติบุคคล 42 กิจการ ในปี พ.ศ. 2543 พบว่ามีการขอจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ บุคคลธรรมดาร้านค้าจำนวน 24 กิจการ นิติบุคคล 7 กิจการ ในปี พ.ศ. 2544 มีการขอจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่เพิ่มขึ้นบุคคลธรรมดาร้านค้าจำนวน 38 กิจการเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.84 นิติบุคคล 8 กิจการเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.30 และในปี พ.ศ.2545 ถึงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2545 มีการขอจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ บุคคลธรรมดาร้านค้าจำนวน 31 กิจการ นิติบุคคล 8 กิจการ รวมในปัจจุบันมีผู้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการกิจการหัตถกรรมไม้ ทั้งหมด 430 กิจการ แยกเป็นบุคคลธรรมดาร้านค้า 365 กิจการ และนิติบุคคล 65 กิจการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจหัตถกรรมไม้ ในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจหัตถกรรมไม้ในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึง ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจหัตถกรรมไม้ ในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ .
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ ผู้ประกอบการธุรกิจหัตถกรรมไม้ในการปรับปรุงพัฒนากิจการ กระบวนการผลิตสินค้ารวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจหัตถกรรมไม้

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะส่งผลทำให้ สถานประกอบการธุรกิจหัตถกรรมไม้ มีความสำเร็จในด้านการแข่งขัน การดำเนินธุรกิจความสามารถในการดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสมโดยดูจากปัจจัยความสำเร็จ 7 ประการคือ โครงสร้าง (Structure) กลยุทธ์ (Strategy)

ระบบ (System) รูปแบบ (Style) ทักษะ (Skill) บุคลากร (Staff) และการสร้างคุณค่าร่วมกัน (Shared Values)

ธุรกิจหัตถกรรมไม้ หมายถึง ธุรกิจที่จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ สินค้าประเภทไม้ที่มีการนำมาแกะสลัก ประกอบ ประดิษฐ์ ตกแต่ง แต่งสี กลึง แกะ ฉลุดู เช่น ไม้แกะสลัก รูปตุ๊กตา คน สัตว์ พืช ไม้เก่าวาดภาพ กรอบรูปไม้ แผ่นแกะไม้ ของที่ระลึกที่ทำจากไม้ เครื่องใช้ทำจากไม้ เฟอร์นิเจอร์ไม้ ของประดับบ้านทำจากไม้ ฯลฯ ที่จดทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ที่ยังประกอบกิจการอยู่ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2545 จำนวน 65 กิจการ